

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-3.34>

Юрій Лопатюк,
м. Вінниця, Україна
ORCID: 0000-0003-3614-6418
e-mail: neoforever93@gmail.com

МУЛЬТИМЕДІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-МУЗИКАНТІВ

Анотація. У статті розглядається проблема впровадження мультимедійних технологій у процес фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Окреслено основні види мультимедійного забезпечення, зокрема нотні редактори, цифрові звукові робочі станції (DAW) та інтерактивні платформи. Доведено, що використання таких засобів сприяє підвищенню ефективності практичної підготовки та розвитку професійних компетентностей студентів.

Ключові слова: мультимедійне забезпечення, музична освіта, педагог-музикант, цифрові технології, професійна підготовка.

Abstract. The abstracts consider the problem of introducing multimedia technologies into the process of professional training of future music teachers. The main types of multimedia support, including score editors, digital audio workstations (DAW), and interactive platforms, are outlined. It is proved that the use of such tools improves the efficiency of practical training and the development of students' professional competencies.

Keywords: multimedia support, music education, music teacher, digital technologies, professional training.

Сучасний етап розвитку вищої педагогічної та музичної освіти характеризується активним впровадженням цифрових та інформаційно-комунікаційних технологій. У контексті глобальної цифровізації суспільства, вимоги до професійної компетентності вчителя музичного мистецтва суттєво трансформуються. Сучасний педагог-музикант має не лише володіти виконавською майстерністю та ґрунтовними знаннями з теорії й історії музики, але й вільно орієнтуватися у цифровому інформаційному просторі, застосовуючи мультимедійні засоби у своїй професійній діяльності (Ашихміна, 2023).

Різноманіття технологій навчання, тенденцій і перспектив розвитку освітнього середовища, вимога відповідності професійної освіти європейським стандартам, стрімке зростання обсягу інформації, все це вимагає від викладачів пошуку можливостей теоретичного обґрунтування і практичної реалізації комплексних підходів щодо оптимізації освітнього процесу (Белінська та ін., 2025).

Мультимедійне забезпечення фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва являє собою комплекс апаратних і програмних засобів, які дозволяють поєднувати текстову, графічну, аудіо- та відеоінформацію в єдиному освітньому середовищі. Практична підготовка студентів-музикантів має специфічний характер, оскільки вимагає постійної слухової аналітики,

візуалізації музичного тексту та відпрацювання виконавських навичок. Використання мультимедіа дозволяє оптимізувати ці процеси, роблячи їх більш наочними та інтерактивними. Крім того, інформаційні технології є стратегічним ресурсом освіти, що здатні значно змінити та оптимізувати способи навчання, що сьогодні не вимагає переконливих доказів (Кравцова та ін., 2021).

Одним із ключових напрямків застосування мультимедійних технологій є використання нотних редакторів (Sibelius, Finale, MuseScore тощо) у процесі вивчення музично-теоретичних дисциплін, хорового диригування та основного музичного інструмента. Ці програми дозволяють студентам не лише набирати та редагувати нотний текст, але й здійснювати транспонування, аранжування, створювати партитури для різних складів ансамблів та хорів. Завдяки функції відтворення партитури MIDI-звуками, студенти мають змогу миттєво почути результати своєї роботи, що сприяє розвитку внутрішнього гармонічного слуху та навичок поліфонічного мислення (Теряєва, 2017).

Не менш важливим аспектом є опанування цифрових звукових робочих станцій (Digital Audio Workstation – DAW), таких як Cubase, FL Studio, Ableton Live чи Logic Pro. Сучасний вчитель музики в закладі загальної середньої освіти часто стикається з необхідністю підготовки фонограм, запису шкільних заходів, створення музичного оформлення для вистав чи святкових концертів. Інтеграція вивчення основ звукорежисури та роботи з DAW у практичну підготовку студентів дозволяє сформувати у них необхідні вміння для самостійного створення та обробки аудіоконтенту. Студенти вчаться працювати з віртуальними синтезаторами (VSTi), застосовувати ефекти просторової та динамічної обробки звуку, що суттєво розширює їхній творчий арсенал (Коваленко, 2023).

Окремої уваги заслуговує використання інтерактивних дошок та мультимедійних проєкторів безпосередньо під час проходження педагогічної практики. Студенти-практиканти отримують можливість створювати інтерактивні презентації, які поєднують музичні фрагменти, відеозаписи виступів видатних виконавців, портрети композиторів та репродукції картин. Такий синтез мистецтв на уроці музики значно підвищує рівень залученості учнів, сприяє кращому засвоєнню матеріалу та формуванню цілісної художньої картини світу.

Крім того, мультимедійне забезпечення відіграє вирішальну роль в організації самостійної роботи студентів та дистанційного навчання. Хмарні технології, платформи для відеоконференцій (Zoom, Google Meet) та системи управління навчанням (Moodle) дозволяють викладачам проводити індивідуальні заняття з фаху в режимі реального часу, демонструвати технічні прийоми гри на інструменті з різних ракурсів за допомогою багатокамерної зйомки, а також обмінюватися відеозаписами виконаних творів для подальшого аналізу.

Отже, мультимедійне забезпечення практичної підготовки майбутніх педагогів-музикантів є невід'ємною складовою сучасної вищої мистецької освіти. Систематичне та цілеспрямоване використання цифрових технологій, нотних редакторів, програм для роботи зі звуком та інтерактивних засобів навчання сприяє формуванню висококваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця. Такий фахівець здатний ефективно розв'язувати професійні завдання в умовах інформаційного суспільства, стимулювати творчий розвиток учнів та відповідати на виклики сучасної освітньої парадигми.

Список використаних джерел:

1. Ашихміна, Н. В. (2023). Цифрова конективність сучасної вищої музично-педагогічної освіти. *Освітній фактор: Всеукраїнський науково-педагогічний журнал*, 4(8), 59-64.
2. Коваленко, О. М. (2023). *Використання цифрових аудіо робочих станцій (DAW) у підготовці здобувачів музичної освіти* [Дисертація доктора філософії]. Інститут цифровізації освіти НАПН України, Київ.
3. Кравцова Н., Сізова Н., Белінська Т., Кравченко І. (2021). Педагогічні особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у розвитку музичної обдарованості майбутніх учителів музичного мистецтва. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Вип.35. Т.3, Дрогобич, 289-295.
https://www.aphn-journal.in.ua/archive/35_2021/part_3/46.pdf
4. Т.В. Белінська, І.Б. Ковальова (2025). Особливості формування готовності майбутнього педагога-музиканта до інтегрованої професійної діяльності. *Українське мистецтво у світовому культурному просторі: історія, сучасність та перспективи розвитку* : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Вінниця : ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 170-174.
<https://vspu.net/repository/index.php/uawcs/article/view/119/119>
5. Теряєва, Л. А. (2017). Педагогічні умови та інноваційні технології в процесі вивчення дисципліни «Хорове диригування». *Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі*, (2), 141-144.

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-3.35>

Олеся Бублікова
м. Вінниця, Україна
Науковий керівник: Віктор Соловей
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0373-6008>
e-mail: victorsolovey79@gmail.com

ПОЄДНАННЯ ПІРОГРАФІЇ ТА ЗМІШАНИХ ХУДОЖНІХ ТЕХНІК У СТВОРЕННІ ТВОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ТЕМАТИКИ

Анотація. У статті досліджується поєднання пірографії та змішаних художніх технік у створенні творів української тематики як перспективний напрям сучасного декоративно-прикладного мистецтва. Розглянуто особливості пірографії як традиційної техніки художньої обробки деревини та її трансформацію в сучасному мистецькому середовищі. Проаналізовано можливості інтеграції випалювання з живописом, графікою, різьбленням, інкрустацією та іншими художніми засобами для створення багатошарових композицій. Особливу увагу приділено ролі фактури, кольору, просторовості та символіки у формуванні художнього образу. Визначено значення українських мотивів, орнаментів і національної ідентичності в сучасних мистецьких практиках. Окреслено вплив технологічного розвитку та ручної праці на еволюцію пірографії у контексті сучасного мистецтва.

Ключові слова: пірографія, декоративно-прикладне мистецтво, художня обробка деревини, змішані техніки, українська тематика, сучасне мистецтво.

Abstract. The article explores the combination of pyrography and mixed artistic techniques in the creation of works of Ukrainian theme as a promising direction of modern decorative and applied art. The features of pyrography as a traditional technique of artistic wood processing and its transformation in the modern art environment are considered. The possibilities of integrating burning with painting, graphics, carving, inlay and other artistic means for creating multilayer compositions are analyzed. Special attention is paid to the role of texture, color, spatiality and symbolism in the formation of an artistic image. The significance of Ukrainian motifs, ornaments and national identity in modern art practices is determined. The influence of technological development and manual labor on the evolution of pyrography in the context of modern art is outlined.

Keywords: pyrography, decorative and applied art, artistic wood processing, mixed techniques, Ukrainian theme, modern art.

Сучасне декоративно-прикладне мистецтво України перебуває в стані активного пошуку нових форм вираження, у яких традиція поєднується з інноваціями. Одним із цікавих напрямів такого синтезу є поєднання пірографії - мистецтва випалювання по дереву — із змішаними художніми техніками. Цей підхід відкриває нові можливості для створення творів української тематики, де матеріал, техніка і зміст формують цілісну художню систему.

Пірографія має давню історію і пов'язана з традиціями обробки деревини, що є важливою складовою української культури. Випалювання як техніка дозволяє створювати зображення за допомогою температурного впливу на поверхню дерева. Зміна тону, глибини, фактури досягається завдяки контролю

температури і руху інструмента. У результаті виникає особлива графічна мова, яка поєднує лінійність і тональність.

У традиційному середовищі пірографія використовувалася для декорування побутових предметів — скринь, тарелей, меблів. Орнаменти, виконані шляхом випалювання, часто мали геометричний або рослинний характер, відображаючи символічну систему народного мистецтва. Проте в сучасному контексті пірографія виходить за межі декоративної функції і стає самостійним видом художнього вираження.

Поєднання пірографії зі змішаними техніками дозволяє розширити її можливості. До традиційного випалювання додаються живопис, графіка, різьблення, інкрустація, використання металу, текстилю, фарб, лаків. Це створює багатошарові композиції, у яких різні матеріали і техніки взаємодіють, підсилюючи одна одну.

Однією з ключових переваг такого підходу є можливість працювати з фактурою. Дерево, як природний матеріал, має власну текстуру, яка стає частиною композиції. Випалювання підкреслює цю текстуру, а додаткові техніки дозволяють варіювати її, створювати контрасти, акценти. У результаті виникає складна візуальна структура, яка сприймається не лише візуально, а й тактильно.

Українська тематика в таких творах може проявлятися на різних рівнях. Це можуть бути прямі зображення — пейзажі, архітектура, портрети, сцени з народного життя. Водночас важливу роль відіграє символіка — орнаменти, кольори, композиційні рішення, які відсилають до національної культури.

Наприклад, використання традиційних орнаментів у поєднанні з сучасними техніками створює ефект діалогу між минулим і сучасністю. Геометричні мотиви можуть поєднуватися з абстрактними формами, рослинні орнаменти — з реалістичними зображеннями. Це дозволяє художнику вільно інтерпретувати традицію.

Важливим аспектом є колір. Пірографія сама по собі обмежена природною палітрою дерева — від світлих до темно-коричневих тонів. Додавання фарб, пігментів, лаків розширює цю палітру, дозволяє створювати більш складні колористичні рішення. Колір може підкреслювати композицію, виділяти окремі елементи, створювати емоційний настрій.

Поєднання технік також дозволяє працювати з об'ємом. Різьблення, нашарування матеріалів, використання рельєфу створюють тривимірні ефекти. У результаті твір виходить за межі площини, набуває просторовості. Це особливо важливо для сучасного мистецтва, яке часто прагне інтерактивності і залучення глядача.

Сюжетність є ще одним важливим елементом. Твори української тематики можуть розповідати історії — як традиційні, так і сучасні. Це можуть бути міфологічні сюжети, історичні події, сцени з життя. Поєднання пірографії і змішаних технік дозволяє створювати складні наративи, у яких кожен елемент має своє значення.